

Taak en wezen van de partij.

(Vervolg)

13. De sociaal-democratische partij, die zich in deze periode ontwikkelt, past zich in haar structuur volkomen aan aan haar praktische werkzaamheid. Ook zij krijgt de vorm van de burgerlijke schijndemocratie, met het partijcongres als parlement en het dagelijks bestuur als ministers. De werkelijke macht berust ook hier bij de besturen, die in dagelijks contact staan met de vertegenwoordigers der kapitalistische staat en die alle machtsmiddelen der partij in handen hebben. Ook hier voltrekt zich, onder de schijn van een volkomen democratie, in werkelijkheid de volkomen scheiding tussen de massa der leden en de partijleiding en de volkomen machteloosheid van de eersten tegenover de laatsten.

14. Naast en in tegenstelling tot deze reformistische praktijk van de arbeidersbeweging, ontwikkelde zich in de revolutionaire vleugel, de principiële critiek op deze ontwikkeling. Voor haar betekende de nederlaag der Parijse Commune evenzeer het einde van de eerste fase in de ontwikkeling van de massabeweging van het proletariaat. Maar zij trok hieruit niet de conclusie, dat de revolutionaire strijd voorgoed tot het verleden behoorde, zij zag in, dat op een hogere trap, van kapitalistische ontwikkeling deze strijd eveneens op een hogere trap moest worden gevoerd. Nu de staat steeds meer werd de onbemanfelde vertegenwoordiger en verdediger der kapitaalbelangen, nu hij voor het eerst (in Duitsland) ook naar buiten als directe machtsorganisatie van het kapitaal was opgetreden, nu de arbeiders van de Commune reeds in de eerste fase van de strijd gedwongen waren, deze staatsorganisatie stuk te slaan, nu moest de revolutionaire strijd der arbeiders op het hoogtepunt van haar ontwikkeling gekomen, niet langer zijn gericht op de verovering, maar op de vernietiging van deze burgerlijke staat. De critiek op de oude, staats-socialistische opvattingen werd ingezet (Marx, Wilhelm Liebknecht) en de eerste gedachtegangen voor de organisatie van een communistische samenleving, met de opheffing van de loonarbeid als grondslag, werden ontwikkeld.

15. Terwijl de praktijk van de arbeidersbeweging zich geheel in reformistische richting bewoog, heeft de theoretische arbeid van de revolutionaire vleugel in de jaren van 1871 tot 1914, er veel toe bijgedragen, de latere principiële critiek op de oude arbeidersbeweging, mogelijk te maken. De opvattingen der revolutionairen stonden echter te ver van de reformistische praktijk, om vat te krijgen op de grote massa der arbeiders. Tegenover de grote schijnsuccessen der sociaal-democratie hadden zij weinig kans. Deze schijnsuccessen bestonden niet slechts in

verkiezingsoverwinningen, maar ook in een steeds verdere uitbreiding der arbeidswetgeving. De grote massa der arbeiders zag niet in en kon ook niet inzien, dat deze verbetering in haar positie slechts mogelijk was gemaakt door de zich ontwikkelende bloeiperiode van het kapitalisme en dat zij even onverbiddelijk in een absolute en versnelde verslechting zou moeten overslaan, als het kapitalisme eens aan het einde van zijn productieve ontwikkelingsmogelijkheden zou komen. Daardoor kreeg de staats-socialistische opvatting, dat de staat was aangewezen als de verzorger van de arbeidersklasse, steeds meer vat op de massa van de arbeiders. Hierdoor kon de principiële critiek der revolutionairen, voor wie de schijnbare verbetering in de positie der arbeidersklasse slechts de uitdrukking was van haar relatieve verarming in verhouding tot de nog veel sneller groeiende meerwaarde en kapitaalsmacht, bij de arbeiders geen ingang vinden.

16. De catastrofe van 1918 maakte het conflict, dat gedurende tientallen jaren was gegroeid tussen de reformistische arbeidersbeweging en de anti-kapitalistische strevingen der arbeiders openbaar. De reformistische arbeidersbeweging was nog slechts de vertegenwoordigster der arbeidersbelangen binnen het kapitalisme, in haar praktijk, haar werkwijze, haar structuur, haar doelstelling, was zij geheel aan het kapitalisme gebonden. Zoals zij de loyale vertegenwoordigster der arbeiders was geweest in de vrede, zo bleef zij het in de oorlog. Slechts in die landen, waar het kapitalisme nog niet tot zijn volle ontwikkeling was gekomen en het reformisme hierdoor niet tot overheersende praktijk was geworden (Rusland, Italië), keerde de sociaal-democratie zich tegen de oorlog. In alle andere landen steunde zij de nationale bourgeoisie in de oorlogvoering, daarmede de enig mogelijke consequentie trekkende van haar ontwikkeling in het verleden. Voor de arbeiders betekende dit echter, dat de oude arbeidersbeweging niet langer als de verdedigster, van haar werkelijke belangen optrad. Het uitbreken van de wereldoorlog betekende, dat de fase van de relatieve verarming was opgevolgd door die van de absolute verarming. Deze nieuwe ontwikkeling moest de arbeiders noodgedwongen weer in revolutionair verzet tegenover het kapitaal brengen. Hierdoor kwamen de arbeiders zelfs in conflict met de sociaal-democratie.

17. In de revolutionaire strijd, die als gevolg van de wereldoorlog losbrak, ontstonden spontaan de bedrijfsorganisaties en arbeidersraden als organen van de arbeidersdemocratie binnen de bedrijven en van de lokale politieke democratie. In de

hoofden der arbeiders leefde echter nog de opvatting, dat voor de organisatie van de economie in zijn geheel, de staat het onontbeerlijk hulpmiddel was. Deze opvatting was het product van de gehele voorafgaande periode van klassenstrijd, zowel van de praktijk tijdens de eerste, als tijdens de tweede Internationale. En er was in de kapitalistische maatschappij ook nog niets, dat deze opvatting uit de hoofden der arbeiders kon verdrijven. Het kapitalisme was nog niet gekomen tot een eigen organisatie van de productie op grote maatstaf, de tegenstelling tussen organisatie door de staat en organisatie door de producenten zelf was nog niet tot tastbare praktijk geworden. Bovendien vonden de arbeidersraden en bedrijfsorganisaties geen enkel aanknopingspunt om een dergelijke organisatie zelf te voltrekken. Zodoende kon het niet anders, of de macht moest weer toevallen aan een kwasi-socialistische partij, die uit naam van de arbeiders moest trachten, de productie te organiseren. Het uit-handen-given van de werkelijke macht aan de staatsorganisatie, die eenvoudig van de oude, burgerlijke staat was overgenomen, betekende echter de handhaving van het kapitalistisch uitbuitings-systeem. En de nieuwe, kwasi-socialistische regering kon niet anders doen, dan zich aan de eisen van dit systeem aanpassen. Zelfs de door de arbeiders gewenste nationalisatie en plan-economie kon zij niet doorvoeren, zolang niet de noodzaak daarvan door de ontwikkeling van het kapitalisme zelf was gegroeid.

18. De staats-socialistische opvatting kreeg nieuwe autoriteit door de ontwikkeling in Rusland. In Rusland was de nationale bourgeoisie zwak, terwijl de klasse der handwerkers volkomen ontbrak. Onder deze omstandigheden kon zich hier het privaatrechtskapitalisme niet ontplooiën en er ontwikkelde zich, onder de dwang van buitenlandse interventie en de noodzaak, de binnenlandse desorganisatie meester te worden, als resultaat van de revolutionaire strijd der boeren en arbeiders, een systeem van staatsheerschappij, dat door velen als socialisme of althans als een eerste stap in de ontwikkeling naar het socialisme, werd opgevat. Door de Russische revolutie verkreeg de staats-socialistische opvatting een revolutionair aureool en dit heeft er niet weinig toe bijgedragen, de werkelijke revolutionaire bewustwording der arbeiders te belemmeren.

Wordt vervolgd.

Bericht.

Ons weekblad verschijnt weer met No. 11. De nummers 7—10 zijn, behoudens 2 noodkranten, om de bekende reden uitgevallen.

De Redactie.

22 MAART 1947

PRUS 15-CENT

7e Jaargang No. 12

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.95 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te Aldam

Truman stelt het ultimatum.

President Truman heeft Woensdag 12 Maart een bodschap tot het Amerikaanse Congres gericht, die niet te overtreffen duidelijkheid de politieke lijn aangeeft, welke de Verenigde Staten van nu af zullen volgen. Laten wij er aan toevoegen, dat het geen verandering van koers is; in feite heeft Amerika deze politiek ook totnutoe gevoerd. Nieuw is alleen, dat zij bij monde van Truman officieel wordt verkondigd.

Truman vroeg 400 miljoen dollar voor hulpverlening aan Griekenland en Turkije, en Amerikaans civiel en militair personeel, bestemd om bij de reconstructie in deze landen te helpen, en toezicht te houden op het gebruik van de middelen, die de Verenigde Staten zullen verschaffen. En hij drong op spoed aan, daar Engeland niet langer in staat is hulp te verlenen. Dit betekent niet meer en niet minder, dan dat Amerika in beide landen zijn strijdpositie tegenover Rusland inneemt, nadat Engeland, dat de spits niet wil afbijten, er zich uit terugtrekt. Als wij ons herinneren, dat met Amerikaanse hulp aan de Oostkust van Spanje versterkte havens en vliegvelden zijn aangelegd en ook in Italië werkzaamheden in deze geest met spoed verricht worden, zal het ons duidelijk zijn, dat hier van geen veranderde politieke koers sprake is, maar van een stap verder in dezelfde richting.

De rede van Truman voor het Congres heeft in de gehele wereld opschudding verwekt, maar dat was blijkbaar ook de bedoeling. Men had deze stap ook kunnen doen zonder er veel ophef van te maken, zoals zo vele stappen van betekenis worden gedaan, waarvan geen gerucht wordt gemaakt. De aangekondigde militaire bezetting van Griekenland en Turkije door Amerika — want dat is in wezen de „hulpverlening” — van hoe grote betekenis ze ook mag zijn, is niet eens het voornaamste. Van veel groter betekenis is het officieel bekend gemaakte doel, dat Amerika er mee nastreeft.

...een eerste doelstelling van onze buitenlandse politiek is het schep-

pen van voorwaarden, die ons en anderen in staat stellen vrij van dwang te leven, — hierdoor hebben wij ons laten leiden bij de oorlog tegen Duitsland en Japan... De volken van een aantal landen hebben de laatste tijd de overheersing door een totalitair regiem moeten doorstaan. De regering van de V.S. heeft vele malen geprotesteerd tegen onderdrukking en intimidatie in Polen, Roemenië en Bulgarije, welke een inbreuk op de overeenkomst van Jalta betekent. Verder moet ik verklaren, dat in een aantal andere landen hetzelfde geschiedt... De politiek der V.S. moet zijn, vrije volken, die zich tegen de poging tot onderwerping — hetzij door gewapende minderheden, hetzij door druk van buitenaf — verzetten, te steunen en in staat te stellen hun eigen levenswijze te kiezen”, aldus President Truman.

Zonder Rusland te noemen, zijn deze woorden rechtstreeks tegen de Russische politiek in al deze landen — ook in Duitsland — gericht. Amerika demonstreert door zijn zelfstandig ingrijpen in Griekenland en Turkije, dat het alle beperkingen voor het zakendoen van zijn kapitalisten, waar ook ter wereld, wil opruimen. Het „stalen gordijn” moet omhoog. In alle landen, die door de Russische staat direct, of indirect, worden beheerst, wil Amerika een democratisch bewind, dat de poort openmaakt voor het machtige Amerikaanse kapitaal. Zijn strijd is gericht tegen het „totalitarisme”, tegen het beheersen van het economisch leven door de staatsmacht, dat Duitsland en Japan zo gevaarlijk maakte voor het Amerikaanse kapitaal, en dat in Rusland tot in de perfectie is

Uit de inhoud:

1. Honger achter het stalen gordijn.
2. Zoo maar een brief...
3. Herman Gorter.
4. Te laat.

uitgegroeid. Met hoeveel mooie woorden over vrijheid en mensenrechten Truman het ook heeft ingekleed, dit is het doel van de Amerikaanse politiek.

Het is zonder meer duidelijk, dat het de bedoeling was om opschudding te verwekken. En de gehele wereldpers heeft prompt gereageerd. „Waarschuwing aan Rusland” is de titel van het hoofdartikel, dat de „New York Times” aan de redevoering van Truman wijdt, welke door dit blad, „een gebeurtenis van de eerste rang” wordt genoemd. „Er wordt openlijk en officieel uitgesproken, wat reeds lange tijd duidelijk is geweest” voegt dit blad er aan toe. „Een gevaar”, dat de Herald Tribune „Sovjet-totalitarisme” noemt. De „Chicago-Tribune” noemt Trumans speech een „oorlogsredevoering”, „het resultaat zal onvermijdelijk oorlog zijn. Misschien niet dit jaar, of het volgende, doch de zaak is reeds beslist.” Andere bladen schrijven, dat „de rede van Truman het land verplicht tot een frontaal diplomatiek optreden, op dezelfde wijze als een oorlogsverklaring volgt op een desbetreffend verzoek van de president.” Zo kunnen we doorgaan met het weergeven van wat „Het Handelsblad” het „alarmeerd commentaar van de pers” noemt. Voegen wij er alleen nog aan toe, dat Churchill er enthousiast over is en meent, dat als Amerika een zelfde politiek voor 1939 en ook voor 1914 had gevolgd, beide oorlogen hadden kunnen worden voorkomen. De pers van de Labourregering daarentegen durft voorlopig nog geen partij te kiezen.

Wij vragen ons af: waarom deze stap van Amerika en waarom deze reactie van de wereldpers? Waarom juist op dit ogenblik? Wij kunnen het antwoord vinden, als wij er aan denken, dat op het ogenblik in Moskou de „Grote Vier” bijeen zijn om de tweede wereldoorlog door een „vrede” af te sluiten. Dat het daarbij niet gaat om een vrede met Duitsland of welk ander in de oorlog verslagen land ook, hoeven wij niet meer aan te tonen. Meer dan anderhalf jaar lang hebben wij herhaaldelijk er op gewezen, dat met de vernietiging van Hitler-Duitsland de oorlog niet ten einde was. Het werd ons in den beginne aangerekend als onverantwoordelijk geschrijf, een wakker roe-

pen van de oorlogsgeest. Gaandeweg zijn onze critici er van teruggekomen, omdat de ontwikkeling van de wereldpolitiek een al te duidelijke taal, sprak. Nu heeft Truman het woord genomen om officieel uit te spreken, dat het er om gaat het Russische „totalitarisme“ uit de weg te ruimen, zoals het Duitse en Japanse totalitarisme uit de weg is geruimd. Men wil in Amerika niet wachten op de langdurige onderhandelingen, die maandenlang kunnen voortzeken, die meestal in procedure-kwesties blijven steken en niet tot aan de werkelijke vraagstukken komen. Ronduit is het gehele probleem gesteld en aan Rusland gevraagd te capituleren. Het is een ultimatum: omhoog het gordijn, kapitalistische democratie, in plaats van het totalitarisme, dat aan de staat het monopolie van de uitbuiting van het bedrijfsleven geeft. De onderhandelingen in Moskou worden onder hoge druk gezet. Daarvoor is een sfeer van vastberaden politiek in alle landen van de wereld buiten Rusland nodig, die bereid is het oorlogswapen ter hand te nemen om het omschreven doel te bereiken. Om deze sfeer te scheppen, daarom de rede van Truman op dit ogenblik.

In deze politiek past ook de propaganda voor de controle op de atoom-energie, die voornamelijk door de mannen van de wetenschap in alle landen wordt gevoerd. De atoombom, dit verschrikkelijke wapen, dat alle weerstand kan breken en waarvan Amerika voorlopig nog het monopolie heeft, is in de hand van de Amerikaanse machthebbers tot het sterkste drukmiddel geworden. En niet alleen tegenover Rusland. De bevolkingen van alle landen worden onder de druk van het schrikbeeld van een atoom-oorlog gezet, waarbij de atoombom ons bij nacht en ontij onverhoeds kan overvallen en met vernietiging bedreigt. Dit heeft een sfeer van onmacht geschapen, waarin elke gedachte aan verzet tegen de politiek der Amerikaanse machthebbers verzinkt. En hoe gemakkelijk wordt het niet gemaakt, zich naar het machtige Amerikaanse kapitaal te schikken. Het verschrikkelijke wapen zal niet eens in werking treden, de ruim honderd reeds voorradige bommen zullen zelfs worden vernietigd, indien maar tevoren door een internationale controle op de atoom-energie de waarborg is gegeven, dat andere landen er niet ook toe overgaan, ze aan te maken. Dat voor de te scheppen internationale controle-organisatie, alle poorten moeten open gaan en ook het stalen gordijn, mag voor de betrokken regeringen een harde noot zijn, in de propaganda op de controle van de atoom-energie verschijnt het als de enige weg om aan de atoom-oorlog te ontkomen.

Zo wordt internationaal een sfeer geschapen, die onder de sterke druk van de ontzaglijke macht van het Amerikaanse kapitaal staat.

Een gevoel van onmacht legt zich als een loden last op de mensen en maakt ze

Honger achter het stalen gordijn.

Over de door Rusland bezette gebieden in het Oosten van Europa krijgen wij al heel weinig berichten, welke een inzicht geven in de daar heersende economische toestanden.

Wij weten, dat de economie van landen als Roemenië, Joego-Slavië, Boelgarije, Hongarije en Polen wordt „aangepast“ aan de Russische. Dat betekent voor deze hoofdzakelijk agrarische landen, dat het grootgrondbezit wordt afgeschaft en de bodem verdeeld wordt onder de kleine boeren, evenals dat gebeurde in Rusland in 1917. Deze verdeling is echter voor vele van de genoemde landen niets anders dan de voortzetting van een reeds door de vroegere regeringen gevolgde politiek.

De eerste wereldoorlog was hiervoor de grote aanleiding. De economie van de verschillende landen liep volkomen spaak en de regeringen zagen zich gedwongen aan de eisen van de boeren, die toch het grootste deel van de nationale goederenproductie voor hun rekening namen, tegemoet te komen. Wel werd uiteraard zoveel mogelijk aan de wens naar een ruime schadeloosstelling aan de vroegere adellijke grootgrondbezitters voldaan, zodat de boeren zware lasten moesten opbrengen, om het hun door de staat voorgeschieden afbetalingsbedrag terug te betalen.

De oude toestand, waarbij een vreselijk arme boerenstand in volkomen afhankelijkheid leefde van de grondmagnaten, stond een ontwikkeling van de Oost-Europese landen in de weg. De opbouw van een industrie vereist een sterke boerenstand, die althans een zeer belangrijk gedeelte van de machines enz. moet afnemen. Deze opbouw vereist ook een overwicht van de industriële bourgeoisie over, of in elk geval haar gelijkstelling met, de grondbezittende adel.

tot willoze werktuigen van deze macht. Dat is de situatie, waarin Truman het woord genomen en de eisen van het Amerikaanse kapitaal officieel bekend gemaakt heeft. De Russische machthebbers moeten capituleren. De Amerikaanse minister Marshall is in Moskou om het vredesverdrag af te sluiten, waardoor de opheffing van het totalitarisme of het Russische „communisme“ zoals de pers het meer rechtuit genoemd heeft, zal worden bezegeld.

In angstige spanning kijken miljoenen mensen naar Moskou om te zien of de Russen aan de eisen gehoor zullen geven. Ze hopen het, terwijl ze toch kunnen weten, dat nog nooit een heersende klasse van haar macht afstand heeft gedaan, zonder er voor te vechten. Zo wordt de wereld rijp gemaakt voor de nieuwe imperialistische oorlog, het gevoel van onmacht neemt zozeer toe, dat ook de

Ook in West-Europa was voor de ont-plooiing der industrie een groter aandeel in de politieke macht vereist, welke b.v. in Frankrijk door de grote Franse revolutie van 1789 werd ingeluid. De tegenstelling tussen de belangen van een opkomende industriële bourgeoisie en de oude landheren springt b.v. heel duidelijk in het oog, wanneer wij denken aan de korenrijzen. De landheren willen deze zo hoog mogelijk opvoeren, de klasse der ondernemers in de industrie streeft naar zo laag mogelijke prijzen om de productiekosten, met name de arbeiderslonen, te kunnen drukken (doordat het brood goedkoper wordt).

De „bevrijding“ der boeren betekent dus voor de bourgeoisie een dubbele winst: Enerzijds kan zij haar industrieproducten nu ook aan de boeren verkopen, die, nu zij zelf „baas“ geworden zijn, belang krijgen bij een verbetering en vergroting van hun productie (wat zij, toen zij nog afhankelijk waren van de landheren, niet hadden, om de eenvoudige reden, dat de grootgrondbezitters alles, wat de boeren niet voor het minimum aan levensonderhoud nodig hadden, in de wacht sleepten). Anderzijds verliest de klasse der landheren met haar economische macht ook de politieke macht, waardoor zij haar invloed op de wetgeving der staten ziet verminderen, hetgeen betekent, dat zij niet meer kunstmatig, door hoge invoerrechten en lage uitvoerrechten, de prijs van het graan hoog kan houden.

In onze tijd, waarin de staat meer en meer zich met het economisch leven bemoeit, is hij een factor van de grootste betekenis geworden. Het ligt voor de hand, dat hij overal de productie tracht op te voeren. Ook dit vereist een opheffing van het grootgrondbezit.

Wij wezen er al op, dat de radicale vernietiging van de macht

atoomoorlog zonder weerstand wordt aanvaard.

En dat is nu juist het noodlottige van de toestand dat aan het almachtige kapitaal de weg wordt vrijgegeven, zijn vernietigingsgang te gaan. Terwijl overal in de wereld, in de miljoenenmassa's der werkende mensen de kracht aanwezig is hem de pas af te snijden. Maar daarvoor moeten deze miljoenen in opstand komen. De macht in de maatschappij en de beschikking over de productie moet aan de heersende klasse ontnomen en door de georganiseerde arbeiders in de bedrijven worden overgenomen. Pas dan kan de mens in vrede leven.

Het gaat er om de noodlottige steet van onmacht te doorbreken. De wil om te leven en te strijden voor een van uitbuiters bevrijde maatschappij moet het winnen van het gevoel van onmacht te gever het kapitaal.

der landheren door de Russen en hun satellieten geenszins een totale wijziging der situatie met zich meebrengt. Althans niet voor de meeste gebieden. Wanneer wij b.v. de toestand in Polen beschouwen, dan zien wij, dat tussen de beide wereldoorlogen in dit land een zeer groot gedeelte van het grootgrondbezit werd gelijkverdeeld. Het stond alleen nog sterk in die streken, die thans door Rusland zijn geannexeerd, met name in de Poolse Oekraïne. Daar heerste een kleine groep Poolse landheren over de massa der achterlijke Oekraïense boeren. Het zou ons te ver voeren, de ganse historische ontwikkeling van dit gebied te schetsen. Wij willen volstaan met op te merken, dat dit gebied lange tijd een twistappel was tussen Polen en Rusland. De nationale tegenstellingen, nog versterkt door godsdienstige (de Polen zijn Rooms, de Oekraïners in meerderheid Grieks-katholiek) werden, hoewel zij oorspronkelijk uit de klassentegenstelling tussen heersende Poolse landheren en onderworpen Oekraïense boeren zijn gegroeid, tot een min of meer zelfstandige factor, welke het voor de Poolse regering minder wenselijk maakte om in haar pogingen om de boeren „vrij“ te maken ook de Oekraïense te betrekken. De laatsten moesten op een zo laag mogelijke trap van ontwikkeling blijven, daar zij voor de Poolse staat niet betrouwbaar waren.

Waar evenwel dergelijke bijzondere, door een speciale ontwikkeling in het leven geroepen toestanden, niet bestonden, werd de onteigening van het grootgrondbezit doorgevoerd.

Dit gebeurde ook in Roemenië. Dit land onderging na de eerste wereldoorlog, waarin het na lang aarzelen op het goede paard had gewed, een reusachtige uitbreiding. Van Oostenrijk-Hongarije verkreeg het Zevenburgen, van Rusland, dat wel met de overwinnaars had meegevochten, maar ten gevolge van de revolutie in 1917 de strijd had gestaakt en door Engeland en Frankrijk later als vijand werd beschouwd, Bessarabië. Een agrarische hervorming werd doorgevoerd: Slechts een vierde van het grootgrondbezit bleef over. De boeren kregen hier het land zelfs tegen een betrekkelijke lage vergoeding, nl. voor de halve prijs van voor de oorlog. Hun toestand wordt belangrijk beter, wat zich weerspiegelt in hun voeding. In plaats van maïsrap worden brood en vlees de voornaamste gerechten.

Roemenië werd in de tweede wereldoorlog binnen de Duitse invloedssfeer getrokken. De redenen hiervoor moeten wij behalve in de strategische ligging van het land (op de weg naar de Dardanellen en naar de Oekraïne), zoeken in zijn economische betekenis. Het was zeer belangrijk als petroleum- en korenland, beide producten, waaraan de Duitsers zeer veel behoefte hadden. De nederlaag van Duitsland bracht Roemenië

onder Russische bezetting, die hier dezelfde politiek doorvoerde als in de andere gebieden achter het stalen gordijn. Volg-zame regeringen in het zadel zetten, al-sluiten van de verderfelijke invloed van het „Westen“ en aanpassing aan de Russische economie. Een typische bij-zonderheid was hier, dat koning Michael, een berucht fascistisch-georiënteerd intrigant, zijn kroon mocht behouden en zelfs een ridderorde van vaderszide Stalin kreeg, omdat hij zo netjes op tijd met de Duitsers had gebroken (nl. in de herfst van 1941).

Het resterende vierde gedeelte van het grootgrondbezit is nu ook verdwenen. Wij beschikken niet over gegevens om te kunnen bepalen, welke verdere maatregelen op landbouwgebied nog zijn genomen. Het lijkt ons echter zeer waarschijnlijk, dat er, evenals in Rusland, een gedwongen samenwerking tot stand zal komen tussen de boeren met betrekking tot het kopen van landbouwmachines enz. Ook in het voor-oorlogse Roemenië werd de coöperatie aangemoedigd. Het ligt immers voor de hand, dat het grote nadeel van onteigening en verdeling onder de boeren van het land, de dan dikwijls optredende versnippering is, waardoor een groot aantal van elkaar onafhankelijke kleine bedrijfjes in de plaats van één groot bedrijf komen. Dit nadeel is te ondervangen door gedwongen of vrijwillige samenwerking.

Ondanks de annexatie door Rusland van Bessarabië is Roemenië toch een land gebleven, waar men een groot korenoverschot zou mogen verwachten. Niet voor niets werd het land altijd een der korenschuren van Europa genoemd.

Zeer merkwaardig is in dit verband de mededeling van Amerikaanse zijde,

3e Verantwoording Trotz Alledem.

C. J. L. te A. f 10.—; S. D. M. te A. f 5.—; R. M. H. te A. f 5.—; N. N. te D. f 937; de G. te O. f 10.—; C. A. L. te W. f 10.—; H. ter H. te H. f 5.—; A. de L. te E. f 5.—; G. M. te A. f 5.—; W. S. te A. f 250; C. H. te R. f 5.—; H. v. d. W. te s-G. f 2.—; A. v. d. H. te A. f 15.—; J. B. te A. f 25.—; Totaal f 113.87. Vorige opgave f 362.95. Totaal-generaal f 476.82. Herstelfout E. V. te A. in de eerste afrekening moet luiden D. V. te H.

Hierboven vindt U de derde verantwoording van ons comité. Kameraden, we zijn dankbaar. Maar nog lang niet voldaan! Een bedrag van ruim f 476.— is natuurlijk al heel aardig. Maar als we dat eens over ons lezers-tal omslaan, dan wordt het ongeveer 12 cent per abonnee. Is U daarmee tevreden? Neen toch! Maar U heeft nog een kans! Deze actie wordt voortgezet tot eind April. Dus... wij wachten af.

HET COMITÉ.

dat door het Amerikaanse Rode Kruis grote hoeveelheden levensmiddelen naar de Roemeense provincie Moldavië zijn gezonden, waar 500.000 mensen „op het punt staan te verhongeren“. President Truman verklaarde op 17 Februari j.l., dat reeds duizenden personen in de bedoelde Noordelijke provincie om het leven zijn gekomen, dat er honderden mensen per dag sterven en dat de toestand steeds erger wordt.

Wij weten niet, hoe de situatie zo geworden is. Het is mogelijk, dat de Russische plunderingen er de oorzaak van zijn. Misschien is het ook zo, dat de hele productie in het land tengevolge van de oorlog en de bezetting door de Russen volkomen chaotisch is geworden. Het feit blijft echter bestaan, dat ondanks de „vriendschap van de volkeren van de Sowjet-Unie“ een der grootste korenproducerende landen ter wereld aan een vreselijke hongersnood is prijsgegeven.

Amerika zal bijspringen. Het benut deze gelegenheid om zijn invloed achter het stalen gordijn te versterken. De hulpverlening wacht echter nog op het antwoord van de Roemeense regering aan de Amerikaanse op het verzoek van de laatste, dat de eerste de nodige transportmiddelen, opslag en arbeidskrachten zou verschaffen om de aanvoeren te werken, wanneer zij de haven Constanza per schip zouden bereiken. Inmiddels zullen er nog wel een paar duizend mensen sterven, maar daarover wordt tegenwoordig door „democratische volksregeringen“ niet al te zeer getreurd.

Wij hebben door een kier van het stalen gordijn kunnen kijken. Wij hebben gezien, hoe het er in deze met Stalinistische weldaden overgoten gebieden uitziet. Koningen krijgen er ridderorden, arbeiders en boeren sterven er van de honger. En dat alles in één der korenschuren van Europa! Wij willen hiermee niet beweren, dat het er aan deze zijde van het stalen gordijn zoveel beter uitziet. Maar wij willen er wel op wijzen, hoe vals en bedriegelijk de woorden van de heren volgelingen van Stalin zijn. Op de vergaderingen van de „Verenigde Volkeren“ houden zij roerende redevoeringen om aan te tonen, hoe goed zij het toch met de wereld voor hebben. Hun kleinere broeders, de leiders van de CPN, brengen in hun krant-even roerende verhaaltjes, hoe mooi het toch is in de landen van het Russische blok. Wij geloven het graag... voor de partijleiders. De werkende bevolking verkommt. Maar voortdurend wordt het haar door de feiten ingestampt: Verwacht je bevrijding alleen maar van je eigen samengebalde klassenmacht! Vernietigt de macht van de parasieten, die in jullie naam regeren, d.w.z. jullie vitruigen en doden! Bouwt je eigen vrijheid, je eigen macht op!

Dan zal het „stalen gordijn“, dat de twee grote uitbuitingsgebieden scheidt, wegvallen. Dan zullen de honger en de ellende, dan zal de slavernij verdwijnen.

Zo maar een brief....

Antwoord aan kameraad M. J. M. — Den B. (T.).

Je vangt je brief aan met de opmerking, dat we brieven niet beantwoorden om het schrijven van brieven aan de redactie niet aan te moedigen. Laten we nu eens aannemen, dat er wel eens een brief onbeantwoord blijft. Dan moet niettemin duidelijk zijn voor iedereen, dat een blad als „Spartacus” juist prijs stelt op correspondentie — waarbij het niet terzake doet of de inhoud kritisch en/of aanmoedigend is — omdat daaruit blijkt, dat de inhoud de belangstelling heeft van den lezer en deze zelfs tot activiteit prikkelt (blijv. het schrijven).

Echter, indien niet min of meer duidelijk om een antwoord of bericht van ontvangst wordt gevraagd, en de inhoud zich niet gemakkelijk leent tot nadere correspondentie of de inhoud dit niet vergt, dan mag van een redactie, die alles in „vrije” tijd moet doen, niet verwacht worden, dat elke brief beantwoord wordt. Of, wat vaak juist is, dat op elke brief wordt ingegaan ten gerieve van den brievenschrijver of de -schrijfster.

Daarvoor is de krant, waarin in de loop der tijd als we daartoe de gelegenheid vinden, de aangesneden kwesties ter sprake komen.

Slechts de brieven met materiaal en dergelijke, die we veel te weinig uit het land ontvangen, vragen meestal rechtstreekse afdoening.

Ik zou dus in 't algemeen willen zeggen, kameraad, spaar het papier niet; al zou je het soms niet merken, de redactie van je „lijfblad” stelt levenstekens van de lezers zeer op prijs!

Je nogal uitvoerige brief wil ik nu niet puntsgewijze kortaf afdoen. Hij geeft aanknopingspunten genoeg voor verschillende, wat uitvoeriger, uiteenzettingen.

Zo schrijf je, dat wij de taak op ons zouden hebben genomen, „de arbeidersklasse naar de (socialistische) overwinning te voeren”. En verder: „Laten we nu eens op voorhand aannemen, dat deze taak pas vele geslachten verder volvoerd kan worden, Indien iemand u daarvan zou kunnen overtuigen, dan zou de geestdrift, die u iedere week nodig heeft om op één en het zelfde aambeeld te slaan, licht verflauwen. Zoals van zovelen vóór u.”

Kijk, dat vind ik voorlopig genoeg om wat nader op in te gaan.

Eerlijk gezegd valt het mij tegen, dat je zo iets schrijft.

Onze opvattingen omtrent de arbeidersklasse en het communisme, — het ontstaan en de groei onzer klasse, de ontwikkeling door de arbeid en de strijd in de burgerlijk-kapitalistische maatschappij, de organisatievormen van de strijd, de vakvereniging, de politieke partij, de organen van de proletarische revolutie en

de opbouw van een communistische maatschappij, de gedachten-inhoud, de gevoelswereld en de revolutionaire wilsvorming der proletariërs, kortom onze opvattingen over de positie van het proletariaat in de wereld, over de taak, die het klaarblijkelijk heeft, over de voorwaarden waaronder en de wijze waarop deze, naar onze mening, alleen kan worden volbracht — zijn het resultaat van de ervaringen in het dagelijkse leven en in de strijd en van de studies, die hiermede in verband staan.

Dit geheel vindt zijn neerslag in de aard van de propaganda en de scholing, die de Spartacusbeweging onder arbeiders en revolutionairen van stad en land, in binnen- en buitenland, ingang probeert te doen vinden.

En wat staat nu steeds in het middelpunt van ons werk? Welke kerngedachte beheerst onze actuele propaganda?

1e. Dat de arbeider, afzonderlijk en in vereniging met zijn arbeidsgenoten, geestelijk wakker moet worden, zich bewust dient te worden van zijn plaats in zijn klasse en van zijn klasse in de maatschappij en hieruit zijn taak moet weten af te leiden, zodat hij zelfstandig wordt en leiding kan ontberen.

2e. Dat de ervaring en de studie hebben geleerd, dat de leiding van elke actie thans en in de vele dagen, die nog zullen komen, moet uitgaan van hem en zijn maats, als leden van de werkers- en strijdgemeenschap waartoe zij

maatschappelijk behoren, volgens de richtlijnen, die in die gemeenschap vastgesteld worden.

Dus niet als lid van een groepering, die buiten de strijdgemeenschap staat of zich daarin gaat vormen of gevormd heeft.

Hiermede is, meen ik, voorlopig, voldoende aangeduid, dat „Spartacus” niet wil leiden in de commanderende zin des woords. Dit ook niet mag en kan doen, als we de veelzijdige, de alles omvattende strijd en het geweldige einddoel van het moderne proletariaat en de daartoe onontbeerlijke activiteit van de strijdende klasgenoten, zowel in geestelijk en zedelijk, als in organisatorisch opzicht, sterk in ons bewustzijn opnemen.

Al moge het waar zijn, dat deze strekkingen niet altijd en overal sterk naar voren springen in ons werk, immer zijn ze als diepe ondergrond aanwezig. In de verschillende nummers van „Spartacus” is gemakkelijk te vinden, welke taak wij voor ons en voor soortgelijke bewegingen dan wel belangrijk achten. Misschien verschijnt hierover weer iets in komende weken, zodat je het zoeken in oude nummers bespaard wordt. Maar... je had het kunnen weten!

Uit het vorenstaande valt ook reeds de helft van het antwoord te lezen, dat past op je woorden over het geestdriftige slaan op het bekende aambeeld.

Ik geef je de verzekering, dat zeer weinigen onzer bij rustige overweging zullen beweren, dat de proletarische revolutie aanstaande is en dat de vestiging van de macht der arbeiders op aarde dan een kwestie van nog maar korte tijd zal

zijn. Neen, voorheen is er wel gewerkt met „een verkort historisch perspectief”, maar thans is de opvatting, dat de dag der grote omwenteling nabij is, bij velen omgeslagen in zijn tegendeel. Ook in ons werk is dat oude optimisme verdwenen. Niettemin wordt het werk rustig voortgezet. Vanzelfsprekend blijft het élan er ook in door de regelmatigte aflossing van de wacht. Maar dat is niet het voornaamste; er zijn tientallen kameraden, die twee wereldoorlogen hebben zien komen en gaan en met hoofd en hart hebben meegeleefd met de strijd en de nederlaag van de arbeidersklasse in die periode. Zij zijn staande gebleven. Niet ondanks dit alles, niet omdat zij uit geestelijk zelfbehoud star vasthielden aan oude verwachtingen en steeds maar weer, met een soort moed der wanhoop, de geestdrift vlammende hielden voor het herhaaldelijk kloppen op het revolutionaire aambeeld, omdat zij hiermede niet konden ophouden.

Neen, zo ligt die zaak niet. De voornaamste verklaring voor de taaiheid, de moed, de opofferingsgezindheid en de geestdrift van de revolutionaire werkers van allerlei aard voor het communisme, is minstens tweeledig. Ongetwijfeld is de aard van den persoon, het karakter en de aanleg van den klasgenoot of revolutionair, hier van groot belang.

Vtn doorslag gevende betekenis is echter het feit, dat hij de arbeidersklasse als drager van een betere toekomst is gaan zien, dat hij tot de vaste overtuiging is gekomen, dat de beheersing door de arbeidende bevolking van de ganse maatschappij de onontkoombare voorwaarde is voor een gelukkige mensheid.

De schoolstrijd, de kiesrechtstrijd, heeft zijn belangstelling, kortom, op vele terreinen is hij een actief strijder voor socialistische ideeën.

Maar — en dit tekent den oobaatzuchtigen strijder — beroepspoliticus werd hij niet. Nooit propageert hij terwille van persoonlijk voordeel. Zijn strijd is een offer, hoewel hij zelf het niet als zodanig heeft gevoeld, omdat het hem tevens de hoogste vorm van menselijk leven en dichterschap bracht. In de jaren 1900 tot 1905 komt de strijd tussen Marxisten en Reformisten sterk op de voorgrond. Vooral de spoorwegstaking van 1903 stelt het geschied practisch aan de orde.

Wat toen nog niet zo scherp kon worden gezien was, dat de maatschappelijke omstandigheden hier de beslissing moesten brengen. De Duitse sociaal-democratie was de sterkste sectie der Internationale geworden. De economische ontwikkeling van Duitsland was enorm vooruitgeschreden. De productiviteit der arbeiders was reusachtig toegenomen. De groeiende vakverenigingen in Duitsland, die toen als socialistisch werden gezien, werden als de klasse-organisaties der arbeiders beschouwd.

De politieke partij der S.P.D. groeide eveneens in kracht en ledenaantal. Het parlementarisme werd voorgesteld als het middel tot politieke machtsverovering.

(Wordt vervolgd.)

In de voortdurende worsteling der arbeidersklasse, waarin hij dagelijks rechtstreeks is betrokken, vindt hij de aanknopingspunten voor de strijd voor een betere samenleving. Heeft hij hierin positie gekozen en zijn taak aanvaard, dan zal hij groeien door het werk, dat hij moet verzetten.

Zoals het met het beroepswerk gaat, zo gaat het ook gedeeltelijk met de bovenbedoelde taak. Je begint met een beroep, omdat het moet. Je leert het werk en bekwaamt je er in, zodat je in staat bent daarmede jezelf en je gezin een basis te geven voor het leven. Of het voldoende is, is een zaak van algemeen maatschappelijke aard, waaraan je persoonlijk niet veel kunt veranderen. Inspanning van alle individuele krachten kunnen niet verhinderen, dat de maatschappelijke krachten je „economisch” kraken.

De klassebewuste arbeider, je moet mij dat „dikke” woord maar vergeven, ziet echter in, dat de arbeidersklasse wel in staat moet worden geacht de zaak te verbeteren, als deze maar weet te voldoen aan de voorwaarden, die hiervoor, laten we zeggen door de historie, worden gesteld.

Zo kom je vanzelf terecht in al de moeilijkheden en vraagstukken, die hiermede verband houden. Je moet je verdiepen in de geschiedenis, in de politiek en ten slotte in de economie, in de filosofie en de psychologie. Alle energie, die je niet kunt en wilt aanwenden in de beroepsarbeid, of die je daaruit weet te redden, moet worden gebruikt voor de grote taak der arbeidersklasse, waarvan je jezelf een werkzaam deeltje weet.

Nu is het van het grootste belang, dat men zich bij zijn taak van een methode van denken bedient, die stand houdt tegenover de veranderingen in alle sectoren der samenleving. We vangen gewoonlijk aan, met de verklaring van betrekkelijk weinige feiten. Maar bij het steeds ruimer worden van ons gezichtsveld en het steeds duidelijker zien van de vele en veelomvattende moeilijkheden, waarmede maatschappij en arbeidersklasse worstelt en de taken, die hieruit voortvloeien, groeit de behoefte aan een geestelijke werkmethode, een werkmethode, die niet door de feitelijke veranderingen of door nieuwe feiten onbruikbaar wordt, maar integendeel, die zich verdiept en verfijnt tot een steeds beter werktuig bij het bezien, het onderzoeken, het begrijpen, het verklaren van de verschijnselen. En die tenslotte de weg aangeeft, die volgens de verworven inzichten, tot het begeerde doel leidt.

Onomstotelijke zekerheid hebben we ook hierin niet. Maar niet de hoop op spoedig succes en niet de zekerheid dat eens de „klare, schone dag” zal komen geeft moed en uithoudingsvermogen.

Deze worden gegeven door de overtuiging, dat als eens het communisme op aarde wordt gevestigd, dit gegroeid is in de hoofden en harten van de werkers in een niet aflatende, op en neer golvende strijd om het bestaan. Tenslotte kunnen en moeten zij die slechts voeren als klasse in een onverzoenlijke klassestrijd tegen alle tegenstanders. Zo kunnen zij die strijd tot een zegevierend einde brengen.

De strijd is aan de gang. Wie hierin zijn plaats gevonden heeft en die diepte en kracht van overtuiging heeft verworven, die te verwerven zijn, is niet meer uit te rangeren. Hij houdt vol, omdat de zaak van zijn klasse, de strijd voor het communisme, een onverbrekelijk deel van zijn leven is geworden.

Zo goed als hij weet, dat de arbeid voor het dagelijkse levensonderhoud hem toch niet het eeuwige leven garandeert, zo goed weet hij, dat zijn „communistische” arbeid geen verlossing zal brengen van alle huidige kwalen. Maar hij beleeft reeds nu hierbij in het klein wat eens de grote en algemene vreugde kan zijn: de voldoening en vreugde te werken in een gemeenschap en voort een gemeenschap. Hiervoor kan hij thans al die eigenschappen aanwenden, die de kapitalistische maatschappij niet verlangt of die misbruikt worden.

Zie, kameraad-brieven-schrijver, zo staat de zaak er voor ons wat anders voor, dan je in je brief meent, dat hij is.

Ik weet, dat ik nu niet heb besproken die punten, welke jij als kernproblemen hebt gesteld. Maar wees geduldig. Dit was slechts nodig om het terrein wat te verkennen en hier en daar te effenen. We zullen ook nog spreken over de andere punten. Dus heb geduld tot een volgende brief.

HERMAN GORTER

schap tot de z.g. „tachtigers”, een kring van dichters, die zich omstreeks 1880 had verzameld.

Hij was in deze kring wel een der jongeren, maar een harer beste krachten.

In 1889 verscheint „Mei”, waarmee Gorter zich voor goed een plaats veroverd als een der grootste Nederlandse dichters.

De „Tachtigers” waren de representanten der toen machtige liberale stroming in Nederland. Handel en Nijverheid bloeiden en het gehele Nederlandse bedrijfsleven ging een krachtige opgang tegemoet. De crisis van het kapitalisme na de oorlog van 1870 was overwonnen. De „Tachtigers” voelden zich vrij; hun kunst weerspiegelt sterk hun individualisme en Herman Gorter was in het begin hier sterk door beïnvloed.

Maar hij worstelt zich los en als we „Mei” met het sterk persoonlijke van Kloos, Lodewijk van Deyssel e.a. vergelijken, dan bemerken we, dat Gorter reeds in „Mei” daarvan los is.

„Mei”, deze uitstekende zang van Hollands schoonheid, zijn vlak landschap, de zee, de duinen, de wolkenluchten, de stille dorpsstraatjes, het is alles even gaaf en sterk getekend. Wij, socialistische „Mei”, waarden er als dichtwerk, zijn woordkeus, rythme, de schoonheid der uitbeelding. Voor de burgerlijke klasse houdt het dichterschap van Gorter na „Mei” op; voor ons breijt echter zijn later werk den volledigen Gorter als communistisch dichter. In het begin van zijn loopbaan was

Gorter een aanhanger van de Spinozistische filosofie. Via Spinoza kwam hij tot het Marxisme. Omstreeks 1897 wordt Gorter lid van de S.D.A.P. Weldra neemt hij daarin een voornaam plaats in. Gorter heeft nu de strijd voor het socialisme aanvaard en blijft er tot zijn dood toe mee verbonden.

De jonge S.D.A.P. heeft een sterke aantrekkingskracht, ook op intellectuelen. Het tijdschrift „De Nieuwe Tijd”, theoretisch orgaan van de S.D.A.P., was een uitstekend scholingsmiddel. Gorter werd al spoedig redacteur, met als medewerkers F. v. d. Goes, P. Wiedijk e.a. Er was in die tijd een sterke wetensdrang bij de arbeiders.

Degenen, die voor het socialisme durfden op te komen, moesten zich geheel geven. Er was moed voor nodig, om het socialisme openlijk uit te dragen. Dit moet Gorter sterk hebben aangetrokken. Hier voelde hij nieuw leven en nieuwe ideeën opkomen. De marxistische wetenschap opende betere mogelijkheden voor de maatschappelijke ontwikkeling. Gorter ziet in het marxisme een wereld- en levensbeschouwing. Later zal dit uit zijn gedichten blijken.

Als hij het historisch materialisme bestudeerd heeft en de wetenschappelijke juistheid daarvan inziet, ligt zijn weg duidelijk voor hem. Ook het werk van Josef Dietzgen wordt grondig door hem bestudeerd, vooral „Het Wezen der menselijke hoofdarbeid”.

Zodra Gorter deze wetenschap tot de zijne heeft

gemaakt, wordt hij de leermeester der arbeiders. Van zijn werkjes in deze richting noemen we zijn vertaling van „Het Historisch Materialisme”. In talloze vergaderingen behandelt hij het marxisme op populaire wijze en beweegt hij zich op het gebied van de politieke en vakverenigingsstrijd.

De schoolstrijd, de kiesrechtstrijd, heeft zijn belangstelling, kortom, op vele terreinen is hij een actief strijder voor socialistische ideeën.

Maar — en dit tekent den oobaatzuchtigen strijder — beroepspoliticus werd hij niet. Nooit propageert hij terwille van persoonlijk voordeel. Zijn strijd is een offer, hoewel hij zelf het niet als zodanig heeft gevoeld, omdat het hem tevens de hoogste vorm van menselijk leven en dichterschap bracht. In de jaren 1900 tot 1905 komt de strijd tussen Marxisten en Reformisten sterk op de voorgrond. Vooral de spoorwegstaking van 1903 stelt het geschied practisch aan de orde.

Wat toen nog niet zo scherp kon worden gezien was, dat de maatschappelijke omstandigheden hier de beslissing moesten brengen. De Duitse sociaal-democratie was de sterkste sectie der Internationale geworden. De economische ontwikkeling van Duitsland was enorm vooruitgeschreden. De productiviteit der arbeiders was reusachtig toegenomen. De groeiende vakverenigingen in Duitsland, die toen als socialistisch werden gezien, werden als de klasse-organisaties der arbeiders beschouwd.

De politieke partij der S.P.D. groeide eveneens in kracht en ledenaantal. Het parlementarisme werd voorgesteld als het middel tot politieke machtsverovering.

(Wordt vervolgd.)

TE LAAT.

Het industriële kapitalisme werd in Engeland geboren en in zijn uitbreiding over de wereld vond het het bed opge-maakt door zijn hoog ontwikkeld han-delskapitaal, crediet en bankwezen. Ge-deelten van zijn oude koloniën werden tot geheel of bijna zelfstandige staten van uit het moederland bevolkt.

Het industriële kapitalisme drong later door in Frankrijk, België en nog later in Holland. Voor Nederland, waar de in-dustrie zich zo laat pas ontwikkelde, geldt, dat de hoge en vroege ontwikke-ling van zijn handels- en koloniale kapi-taal juist een rem bleken. De verdiende schatten werden gemakkelijker in het buitenland belegd. Doch eenmaal in zijn greep gaat de ontwikkeling, steunend op koloniën en handel, gemakkelijk en snel.

Verder naar het Oosten in Europa liggen de staten, waar het industriële kapitaal op eigen benen tot ontwikkeling moest komen. Zonder hoog ontwikkelde buitenlandse handel en zonder koloniën moesten zij de concurrentiestrijd aan-vangen. Herhaaldelijk deed Duitsland pogingen, om in de vorm van koloniën ook wat van de wereld machtig te wor-den, zich vaste verbindingen te scheppen in het Oosten. De nooit voltooide spoor-weg Berlijn-Bagdad ligt daar nog als een sprekend voorbeeld. Het handels-kapitaal berustte in zijn oorsprong op roof en bedrog, want de handel zelf schept geen waarde. Het is verplaatsing van rijkdommen. De industrie schept rijk-dom, maar moet zelf eerst gevoed wor-den met grondstoffen en verslindt daar-om veel kapitaal. „De kost gaat voor de baat uit”, geldt meer voor de industrie dan voor de handel. Vandaar de grotere en dwingende noodzaak tot de beheer-sing van koloniën als grondstoffengebieden. Maar Duitsland kwam te laat. Het had zelf steenkool en ijzer. Maar, sedert in het begin van deze eeuw, de olie een steeds gewichtiger grondstof ter voor-ziening der industrie en het transport ging vormen, waarvan Duitsland in eigen bodem niets bezat, werd expansie om grondstoffen en vooral olie, een kwestie van erop of er onder voor dit land. Zo moest de eerste wereldoorlog komen.

Zonder goud, zwaar schatplichtig, door de overwinnaars beknot in zijn rechten als soevereine staat, moest het de wel-loop weer aanvangen. Door een staats-bankroet in de vorm van een inflatie, ontdeed het zich van zijn binnenlandse staatsschulden. Als schakel in de wereld-economie moest het toch weer door goud-leningen geholpen worden, en wist het zich door de tegenstellingen der over-winnaars onderling gedeeltelijk, soms in het geheim, weer enigszins onder de drukende bepalingen van het verdrag van Versailles los te werken. Dan komt de crisis van 1930 met zijn, vooral in industriële landen, ontzaglijke werkloos-heid.

De landen sluiten hun grenzen voor invoer door hogere rechten. Een goud-en valuta-oorlog begint. Het land, dat zijn goudvoorraad ziet slinken, zal om zijn betalingsbalans in evenwicht te hou-den, gedwongen moeten verkopen, of devalueren. Met goud kon Duitsland niet manipuleren, het had het niet. Het komt tot de ontdekking, dat goud en geld geen werkelijke waarden zijn. De werkelijke rijkdommen van een land vormen zijn goederen. Er bleef Duitsland niets an-ders over dan met zijn goederen te mani-puleren op de wereldmarkt. Doch daar-voor is nodig, ten eerste een overzicht, ten tweede de beschikking door een centraal lichaam, de staat. Wanneer de industriële van een land hun producten aanbieden in ruil voor geld, staan zij in concurrentie met een groot aantal andere industriële van eigen en vreemde lan-den. Bij beheersing der buitenlandse handel vanuit een centraal bureau kan men directe goederenruil met een andere staat aangaan. Deze laatste behoeft zelf ook niet de omweg van aanbidding op de wereldmarkt tegen geld te gaan. Wat de staten nodig hebben is per slot van rekening geen geld, maar goederen. Zo dwingt dit systeem, eenmaal in één groot industrieel land ontstaan, tot uitbreiding, tot een zelfde beheersing der goederen door de staat, waarmede het in handels-relatie treedt. Doch dit niet alleen. Deze staten worden economisch vast verbon-den aan de grote industrie-staat. Een politiek systeem, dat op hun economie past, moet gevormd worden en een im-perialisme van een nieuw soort, met een sterk onderling economisch en politiek verband, is ontstaan. Dit was de andere weg, die Duitsland probeerde te gaan om zijn industrie van grondstoffen te voorzien, maar die noodzakelijk in con-flict moest komen met de andere groot-industriële staten. Duitsland verloor de oorlog. Ondanks alles was en bleef het te laat.

Indien wij nu de machten beschouwen, die in de nieuwe wereld-situatie tegen-over elkaar staan, treft ons, wat Rusland aangaat, de gelijkenis met Duitsland. Ook Rusland kwam laat tot industriali-satie, nog later dan Duitsland. Zijn tota-litair systeem berust ook op de goederen-huishouding, niet op goud. Zijn expansie vindt in hoofdzaak plaats door de staten direct in zijn eigen huishouding in te schakelen. Dit imperialisme botst even-zeer op het imperialisme van zijn tegen-speler, Amerika. De begeerde grondstof is vooral olie. Het van Iran (Perzië) los-geweekte Azerbeidsjan, dat tot democra-tische autonome republiek gebombardeerd werd, moest het weer prijs geven. Azer-beidsjan zou een springplank vormen tot de rijke olievoorraden in de bodem van midden Azië. Door een ongemamoufleerd olie-oorlogje hebben de Engelsen en Amerikanen dit snel ongedaan gemaakt, Azerbeidsjanse regeerders vluchtten naar Rusland. De UNO werd er niet in ge-moeid. Van hoe groot belang dit Arabi-

sche oliegebied beschouwd wordt, blijkt hieruit, dat de Amerikaanse olie-maat-schappijen een pijpleiding van de Perzi-sche golf tot de Middellandse Zee gaan aanleggen, die meer dan dertig miljoen pond zal kosten (ongeveer 300 miljoen gulden).

Van Abessinië tot Afghanistan vinden proefboringen plaats, vooral met het oog op het reserveren der nog niet aange-boorde voorraden in Amerika, dat slechts 10 pct. van de onaanbeoorde wereld-reserves bezit, terwijl deze in Azië op 30 pct. worden geschat.

Amerika wil reserveren, waarvoor? De productie van olie in de V.S. en Mexico is natuurlijk enorm veel groter dan in midden Azië. Maar in de Aziatische bodem zit 30 pct. van de nog aan te boren wereldreserves. Ze liggen dicht bij Rusland dan bij Amerika; Rusland grenst aan deze gebieden. Voor beleg-ging en concessies is het een gebied om naar te likkebaarden. Maar het moet te-vens dienen, om bij een eventueel con-flict ervoor te zorgen, dat de Amerikaan-se reserves niet uitgeput zijn in geval de Engels-Amerikaanse strijdkrachten in midden-Azië teruggedrongen zouden worden. Rusland heeft deze olieslag ver-loren. Door de bezetting der Engels-Amerikaanse troepen en het instellen van een nieuwe regering worden de oliecon-cessies van Iran met Rusland onzeker. Rusland heeft nog geen atoombom. Het is als Duitsland te laat. Maar als het eenmaal het atoomwapen heeft, wordt de oorlog ook direct dreigend. Er is veel overeenkomst tussen de positie in de wereld van het Rusland van thans en Duitsland van voor de tweede wereld-oorlog.

Wat ons opviel.

Milde rijken....

Barbara Hutton, 's werelds rijkste vrouw, is in het geheim te Chur (Zw.) gehuwd met prins Igor Troebetskoj, haar vierden gemaal. Na de plechtigheid gaf het paar 600 frank aan de armen der stad. Nat. Rott. Crt. 6 Maart 1947.

Lea in „democratie”.

300 Personen zijn te Berlijn van hon-gor gestorven sinds 1 December. Nat. Rott. Crt. 7 Maart 1947.

Werft

nieuwe abonnee's

voor „Spartacus”

Begeerte heeft ons aangeraakt.

Als je er zo nu en dan eens tijd voor kunt vinden, om de krant wat aandachtiger dan gewoonlijk door te lezen, dan stuit je wel eens op interessante stukjes, die anders volkomen aan je aandacht ontsnappen. Deze keer was dit het arti-keltje: Zwitserland en Wij, onder de Ru-briek Critisch Commentaar uit de Nieuwe Apeldoornsche Crt. dat onze opmerk-zzaamheid trok en bij doorlezen razend maakte, om de geringschatting voor de arbeidende klasse, die er uit spreekt.

Het betrof hier nl. de veelbesproken kwestie van de dienstbodennoed. Je zult je afvragen hoe dat nou onder de titel „Zwitserland en Wij” kan worden ge-rangschikt. Maar 't verhaal is nogal een-voudig. Het ging hier nl. over zo'n dood-gewone Hollandse dienstbode, die zo maar de enevle moed had, om alle dienst-bodennoed hier aan d'r laars te lappen en een reisje naar Zwitserland te gaan ma-ken. Echter, was ze nog steeds, zoals reeds gezegd, een doodgewone dienstbode, die van het werk van haar handen moet leven. Ze had dus niet de middelen, om de schoonheid van dit land van dure ho-tels uit en op skis te gaan bekijken. Ook ontbraken haar zeer waarschijnlijk de de-viezen om iets van die begeerlijke, maar o, zo dure, achter winkelruiten uitgestalde waren van dat lullekkerland te bemachi-gen. Ze deed dus, wat ze alleen maar doen kon in haar geval en ging werken in dat dure landje, om te proberen of ze er zo kon komen. En inderdaad lukte het haar, om zich als dienstbode te verhuren, want ook de „Zwitserse huisvrouw” bleek graag een hulp te hebben, zelfs al was ze dan van andere nationaliteit.

Het werd echter het meisje blijkbaar al spoedig duidelijk, dat het verschil in na-tionaliteit nog geen verschil in arbeids-verhoudingen teweeg bracht, zodat ze te-leurgesteld weer haar biezen pakte en naar Nederland terugkeerde. Of, zoals de schrijver van dit stukje het uitdrukte: „Met de kous op d'r kop.”

Hij vindt dit echter heel niet erg. Inte-gendeel. Dat was volgens hem nu juist haar verdiende loon. Want zegt-ie: Wat moest ze daar ook doen. Ze was hier no-dig (en dus had ze hier te blijven, niet-waar?) Wat verbeeldt ze zich wel. Voelt ze zich soms te fijn gebouwd voor het eer-zame beroep van dienstmaagd? Een schandaal is het, dat „de mevrouw” die haar oplossing vindt voor haar dienstbo-dennoed, deze ten koste van zoveel con-cessies als: veel vrij, was buitenshuis werkster voor het ruwe werk, eigen ka-mer etc. etc. vindt. Hij zou er de overheid met prijsbeheersing e.d. wel bij willen ha-len om aan deze wantoestand een einde te maken. Want dat is het ten slotte, niet-waar, als de onderste klasse ook eens een beetje naar boven wil komen.

Het geval zit hem wel zo hoog, dat-ie

zich moet ontladen en dat doet ie met een opmerking aan het adres van dat meisje, dat Zwitserland de voorkeur boven „d'r lieve vaderlandje in dienstbodennoed” had durven geven, van: een pak voor d'r broek was nog beter voor haar geweest dan die kous op d'r kop). Nou, dat was toch wel erg flink van dien man, om dat zo maar in de krant te durven zetten, waar hem hiervoor toch waarschijnlijk niemand op z'n vingers zou tikken. Het ging hier ten slotte toch maar om de categorie dienstboden. Daar kan je dergelijke op-merkingen, tot nog toe ongestraft gebrui-ken.

Maar hoe zou 't die flinke kranten-schrijver wel lijken, is-ie het Apeld. Crt.-lezend publiek eens vergastte op derge-lijke opmerkingen aan het adres van b.v. de Marva's, die toch zeker wel erg vader-landslevend moeten zijn, gezien het feit, dat ze er zich zo voor opofferen.

Je hoort zo nu en dan wel eens opmer-kingen maken, of zelfs wel moppen tappen over een bepaald soort katekwaad, dat die meisje zo ver onder 't onderlijk toe-zicht vandaan, uithalen. Was het voor hen niet veel beter, om hun vaderland te dienen, door oplossing van deze dringen-de dienstbodennoed? Ze zijn er toch, hoop ik, niet te fijn voor gebouwd en ten slotte zit er, niets verbazingwekkends in dit voorstel. Men heeft toch al eens eerder dienstboden uit zeelieden willen recruter-en!

Onderwijs en Oorlog.

Als een van de voordelen van de mo-derne staat wordt dikwijls zijn zorg voor het onderwijs genoemd. Er wordt tel-kens op gewezen, welke reusachtige be-dragen hiermee gemoeid zijn.

Wanneer de mensen horen van tien-tallen miljoenen guldens, gaat het hun meestal duizelen.

Wanneer we nu echter die cijfers eens op de keper beschouwen, komen we tot merkwaardige resultaten.

In de „Nat. Rott. Crt.” van 28 Januari 1947 troffen we een artikel aan over Italië.

Zoals men weet, is dit land „gedemili-tariseerd”, of in elk geval in zijn bewa-pening zeer beperkt. De totale militaire uitgaven bedragen niettemin 90 milliard lire. Voor onderwijs werd in dezelfde periode 26 milliard lire uitgegeven. Wij zien dus, dat in een land, welks militaire uitgaven, tengevolge van de be-palingen van het vredesverdrag, zeer zijn besnoeid, toch altijd nog 3½ maal zoveel voor oorlogsdoeleinden als voor onder-wijs wordt besteed. Wij kunnen ons voorstellen, hoe de verhouding in de

„overwinnende” landen, waar koortsach-tig aan de bewapening wordt gewerkt om „de vrede te beschermen”, zal zijn!

In Nederland worden commissies in-gesteld, die voorstellen uitwerken tot verbetering van de salarispositie der onderwijzers. Nog steeds wachten deze op beslissingen. Waarom moet dat zo lang duren? Omdat het om zulke hoge uitgaven gaat! In Nederland zijn, voor zover wij weten, ten hoogste 50.000 on-derwijzers. Wanneer men ieder van hen, laat ons zeggen, f 125.— per maand extra zou willen geven, zou daar per jaar een bedrag van f 5.000.000 mee gemoeid zijn. Dit zou, zegge, 7,5 procent van de militaire begroting zijn (1 mil-liard).

Ongetwijfeld zal er een „herziening” van de onderwijzers-salarissen komen. Men moet wel hiertoe overgaan, omdat zeer velen een andere, beter betaalde betrekking zoeken en het aantal leerlin-gen van de kweekscholen, de opleidings-scholen voor onderwijzers, schrikbarend daalt. Er heerst reeds een tekort aan leerkrachten. En scholen zijn nodig, want zonder schoolopleiding kan een arbeider niet zoveel produceren en dus meer-waarde voortbrengen. Hij moet kunnen rekenen en schrijven en in vele gevallen ook iets van andere vakken weten.

Daarom moet en zal de regering in-grijpen, niet, omdat haar het onderwijs zo zeer ter harte gaat (de veel te grote klassen blijven bestaan), maar omdat het nodig is voor het productieproces.

Maar de manier, waarop het gaat, het rekken en beknibben, het precies uit-meten, hoeveel het nu wel kan zijn, zon-der dat het weer „te veel” wordt, maar toch net voldoende om de scholen te kunnen blijven laten draaien, toont wel heel duidelijk aan, wat voor waarde het onderwijs voor de moderne staat heeft, wanneer we het met de militaire uitgaven vergelijken.

Bij Uitgeverij „De Vlam”

Postbus 7046, Amsterdam Z-II

zijn verkrijgbaar:

P. Aarts, De Arbeidersraden, geb. /3,90

Idem, Gebrocheerd, deel I. 1,25

Idem, deel II. 2.—

Van Slavenmaatschappij tot

Arbeidersmacht. 0,90

inauguraal adres, een open brief aan

alle hand- en hoofdarbeiders der

wereld. 0,02

Spartacus en de verkiezingen. 0,05

Darwinisme en Marxisme. 0,20

Taak en wezen van de partij.

(Vervolg)

19. Op deze wijze viel de massa-actie der arbeiders uiteen in drie hoofdstromingen: De eerste, de reformistische richting meende, door de macht te geven aan de sociaal-democratische partij, de beslissende stap op de weg naar het socialisme te hebben gezet. Alles wat de regeringsmacht van deze partij bedreigde, scheen hun een bedreiging van het socialisme en zo keerden zij zich met grote felheid tegen de meer revolutionaire stromingen, die door de ontworteling van de sociaal-democratische partijheerschappij, naar hun mening de mogelijkheid schiepen voor een burgerlijke contra-revolutie. De bolsjewistische richting daarentegen zag in de oude, sociaal-democratische functionarissen nog de oude bondgenoten van het kapitaal, die zich tijdens de oorlog op hopeloze wijze hadden gecompromiteerd. Zij meenden, dat slechts een werkelijk revolutionaire partij (in de zin waarin zij dat opvatten) de staat in socialistische richting zou kunnen sturen. Zij wilden daarom de gewapende opstand proclameren als middel, om de sociaal-democratische regeringskliek te verdrijven en de eigen macht te vestigen. — De derde richting daarentegen weigerde afstand te doen van de reeds gevestigde radenmacht en vocht wanhopig, om deze te handhaven. Daar zij echter geen oplossing kon geven voor het grote vraagstuk van de organisatie van de economie, was zij tegen de beide andere stromingen niet opgewassen.

20. Evenals bij de sociaal-democratische partij, is ook de structuur der bolsjewistische partij de uitdrukking van haar praktijk en van haar doelstelling. Zij wil het socialisme vestigen door de macht van de staat, niet door een geleidelijke uitholling van het kapitalisme, maar door de fysieke vernietiging van de bourgeoisie. Zo kan haar organisatie ook niet schijn-democratisch, maar slechts onverhuld dictatoriaal, centralistisch zijn. Dit is ook een gevolg van de wijze, waarop zij de arbeidersklasse wil mobiliseren, door haar nl. direct onder het eigen commando te verenigen.

21. De tegenstelling tussen sociaal-democratie en bolsjewisme is er één van methode, terwijl in de uiteindelijke doeleinden tot op zekere hoogte overeenstemming bestaat. Beide menen het socialisme te kunnen verwezenlijken door de organisatie van een plan-economie vanuit de staat. Hun verschillen hebben slechts betrekking op de wijze, waarop de staatsmacht moet zijn georganiseerd, d.w.z. van de wijze, waarop de in feite dictatoriale macht van de staat voor de massa's aanvaardbaar moet worden gemaakt. Zij stemmen beide overeen in het afwijzen van de zelfstandige machtsorganisatie der arbeiders. De bolsjewiki moeten daarom meer worden beschouwd als een oppositie

binnen, dan wel als een zelfstandige beweging tegenover het sociaal-democratische, welke term dan wordt gebruikt als de algemene karakteristiek van de staats-socialistische opvatting.

22. In en na de revolutionaire bewegingen, die volgden op de eerste wereldoorlog, ontwikkelde zich, in aansluiting aan de arbeid der revolutionaire theoretici in de periode van 1871 tot 1914, en gestuwd vooral door de praktijk van deze massabewegingen, bij een deel van de arbeiders een geheel nieuwe opvatting. Bij hen begon door te dringen het bewustzijn, dat de bedrijfsorganisaties en arbeidersraden een veel bredere taak hadden, dan alleen het organiseren van de bedrijfsdemocratie en van de lokale politieke democratie, dat zij de gehele politieke en economische beheersing van de maatschappij in eigen handen moesten nemen. Door de kritiek van de revolutionairen aan de ontwikkeling in Rusland groeide de opvatting, dat de opheffing van het privaatrecht aan productiemiddelen niet voldoende was voor de vestiging van een communistische samenleving, aangezien door de concentratie van deze productiemiddelen in handen van de staat, de scheiding tussen producent en productiemiddel niet was opgeheven. Als algemene doelstelling proclameerden zij de opheffing van de loonarbeid als uitdrukking van de scheiding tussen producent en productiemiddel; de invoering van de arbeidstijdrekening als basis van een nieuwe, doorzichtige economische organisatie, de bedrijfsorganisaties en arbeidersraden als de grondslag van de maatschappelijke democratie. Onvoldoende echter kwam nog tot uitdrukking, de noodzaak te komen tot een plan-economie op grondslag van de raden-democratie, evenals van de praktische wijze, waarop de arbeidersklasse dit program moest verwezenlijken.

23. Deze zwakten in de theoretische formuleringen van die dagen waren niet toevallig. Zij waren de uitdrukking van het ontbreken van organisatie in de kapitalistische economie. De noodzaak van het invoeren van een plan-economie scheen nog niet zo onoverbiddelijk, het had de schijn alsof met algemene regelingen kon worden volstaan. Tegelijkertijd waren er nog geen concrete aanknopingspunten voor een dergelijke plan-economische organisatie, waar de bedrijfsorganisaties en arbeidersraden konden aangrijpen. Daardoor moesten de theoretische formuleringen beperkt blijven binnen hetzelfde raam, waarin ook de revolutionaire massabewegingen hun grenzen vonden.

24. De nieuwe opvattingen ten aanzien van het communisme vonden hun uitdrukking in een nieuwe opvatting van taak en wezen der partij. Met de leuze: „alle macht aan de arbeidersraden” was

de praktijk van geen der beide richtingen van het sociaal-democratische te verenigen. De rol van de partij werd nu beperkt tot die van verhelderings- en propaganda-organisatie, niet langer streefde zij naar het vestigen van de heerschappij over de klasse. Doordat echter de massabewegingen zich nog niet in de, door deze stroming aangegeven richting bewogen — en ook nog niet konden bewegen — werd deze stroming meer en meer gedwongen op het terrein van de principiële kritiek aan de oude opvattingen, zonder daartegenover haar positieve standpunt werkelijk praktisch te kunnen ontwikkelen. Zij kwam daardoor min of meer in de positie van de revolutionairen van de periode 1871—1914, terwijl zij waardevolle theoretische arbeid leverde, konden haar opvattingen de werkelijke klassenstrijd nog niet bevruchten en zo konden zij ook niet de concrete vorm aannemen, die zij als werkelijke, materiële macht zouden moeten krijgen.

25. In de periode tussen de beide wereldoorlogen en vooral na de grote crisis van 1929 groeit een nieuwe organisatie van het kapitaal en de tegenstellingen tussen de steeds groter wordende kapitaalsgroepen ontwikkelden zich tot een dergelijke hoogte, dat nog slechts een organisatie van het gehele kapitalisme door de staat de kapitaalsmacht kan reddend. De periode van het liberale kapitalisme is definitief voorbij. Op de basis van de private uitbuiting voltrekt zich weliswaar niet de organisatie van een plan-economie, maar toch een beperkte organisatie, waarbij de productie bewust in een bepaalde richting wordt gestuwd. Deze richting is die van de productie van oorlogsmiddelen ter handhaving en uitbreiding van de staats- en kapitaalsmacht. Hieraan gepaard gaat de volkomen onderwerping van de arbeidersklasse door de organisatie van een enorm onderdrukingsapparaat. Inplaats van als de „verzorger” van de arbeiders, ontloopt de staat zich als de organisator van de absolute verarming van de arbeidersklasse.

26. De tweede wereldoorlog zelf en de op deze oorlog volgende periode van kapitalistische uitbuiting en onderdrukking heeft deze tendens op catastrofale wijze verscherpt. De arbeidersklasse staat nog slechts voor de keus van radicale vernietiging van het kapitalisme of de eigen, fysieke ondergang.

Wordt vervolgd.

Van de Administratie.

Wij verzoeken onze lezers, die nog niet betaalden, ons zo spoedig mogelijk hun achterstallige abonnementsgeld te willen doen toekomen.

Dit bespaart ons veel werk.

Die lezers die een kwitantie aangeboden krijgen of kregen, en inmiddels betaalden, verzoeken we beleefd ons te willen verontschuldigen.

29 MAART 1947

PRIJS 15 CENT

7e Jaargang No. 13

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f. 1.95 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te Aldam

Geestelijke Slavernij.

In „De Volkskrant”, katholiek dagblad voor Nederland, van 17 Februari j.l. troffen wij een uitvoerig verslag van de op de voorafgaande Zondag in alle Rooms-katholieke kerken in Nederland voorgelezen brief der bisschoppen, ter gelegenheid van het begin van de vastentijd.

In een geweldige kop wordt „den gelovigen volke kond gedaan” dat „met list, sluwheid, bedrog, geweld (het) communisme de godsdienst ondermijnt”. Het herderlijk schrijven vangt aan met de woorden:

„Enige jaren heeft een deel van de christelijke wereld gezocht onder de druk van het nationaal-socialisme. Nog nauwelijks zijn wij daar uiterlijk van bevrijd, of thans dreigt ons een even groot en wellicht nog groter gevaar van de kant van het communisme.

Beide stromingen komen uit dezelfde bron. Zij erkennen niet het bestaan van een persoonlijke God en zoeken het geluk der mensen uitsluitend in dit aardse leven. Zij gebruiken dezelfde middelen: misleiding en bedrog, dwang en tyrannie.”

Vervolgens wordt gewezen op het verbod om lid te zijn van communistische verenigingen. Want: Het bestrijden van God en godsdienst is zelfs een wezensbestanddeel van het communisme.

Het is dus plicht om het communisme te bestrijden met onze volle kracht, ook in het belang van hen, die zelf het communisme aanhangen. Want „velen van hen weten niet, wat zij doen, maar allen komen zij bedrogen uit — hier en hiernaars”.

Katholieken dienen zich ook verre te houden van organisaties, die wel niet de naam „communistisch” in hun vaandel hebben geschreven, maar „wind in de zeilen van het communisme speelt”. Als recept om dergelijke mantelorganisaties te herkennen dient het feit, dat communistische instanties aan zulke organisaties sympathie betonen. „De goede katholiek late zich hier niet door de schijn misleiden”.

De pausen hebben op het onrecht en de gevaren herhaaldelijk gewezen en duidelijk de richtlijnen aangegeven voor de opbouw ener nieuwe wereld op de grondslagen van de naastenliefde en rechtvaardigheid. Maar hun stem werd niet gehoord door de samenzwering en het stilzwijgen van de pers. De grote pers „was goeddeels in handen van liberalen, ongelovigen en vrijmetselaars. Zij zagen het onrecht, maar durfden er niet over spreken uit vrees hun lezers te verliezen. Zo werd zo lang het stilzwijgen bewaard over de gruwelen, die in Rusland, Mexico en in een groot deel van Spanje door de communisten bedreven werden.”

Die katholieken, die menen tegen neutrale kranten te kunnen, hebben ongelijk; op de duur worden zij van de materialistische geest doordrongen.

Wij hebben opzettelijk zeer veel citaten gegeven. Voor ons geldt als eis, dat wij, wanneer wij een tegenstander aanvallen, zijn stem ook laten klinken. Voor ons is dit een eis van, laat ons het desnoods zo noemen, journalistieke democratie. In dit geval komt er nog iets anders bij. De meeste lezers van „Spartacus” zullen in hun dagblad geen dermate groot verslag hebben aangetroffen als dat, waarop ons „De Volkskrant” vergastte, en wellicht hebben zij er helemaal niets over gelezen.

Nu zijn wij van mening, dat de geestelijke machtspositie van de Rooms-katholieke kerk zo groot is, dat zij als factor in de ontwikkeling der maatschappij terdege meetelt.

Wij grijpen de gelegenheid van de „vastenbrief” aan om aan haar plaats

en haar rol in de maatschappij enige beschouwingen te wijden.

Waar het voor ons vaststaat, dat het maatschappelijk zijn het bewustzijn bepaalt, doch niet als een rechtstreekse, onmiddellijke bepaling van oorzaak door gevolg, zien wij in de maatschappij de grond ook van de katholieke ideologie.

Het is voor ons doel noodzakelijk, een kort overzicht van de ontwikkeling van de kerk te geven.

Het christendom, opgekomen als een reactie tegen de toenemende onderdrukking van de „lagere standen” in het Romeinse Rijk, werd al spoedig na zijn ontstaan in van boven af georganiseerde banen geleid door een oorspronkelijk door de gelovigen gekozen, maar weldra van boven af benoemde, geestelijkheid. De samenwerking met de Romeinse staat, die in de vierde eeuw tot stand kwam, betekende het voorlopige einde van een ontwikkeling, waarbij de utopische verwachting van en strijd voor een godrijk op aarde vervangen werd door een verlangen naar een eeuwige zaligheid, welke arm en rijk gelijkelijk deelachtig zou worden, indien men in gehoorzaamheid aan de heilige schrift en de kerk leefde.

De ondergang van het Romeinse Rijk bracht een ingrijpende verandering in de positie van de kerk mee. De autoriteit van de keizer, welke die van de bisschoppen en aartsbisschoppen ver overtrof, viel weg, evenals de centrale organisatie van het Rijk en de tot hoge ontwikkeling gekomen administratie. In het Westen van het rijk heerste een toenemende achteruitgang op alle gebieden, b.v. in welvaart en geestelijke ontwikkeling.

Bij het kwijnen van handel en industrie en het daaruit voortvloeiende gedeeltelijke verdwijnen van het geld, steeg de waarde van het grondbezit, het enige, dat nu nog zekerheid gaf.

De inrichting van de nieuwe rijken, b.v. het Frankische, baseerde zich op het Romeinse voorbeeld, dat echter steeds minder nagevolgd kon worden. De maatschappij en de staten vielen uiteen in kleine, zelfgenoegzame gebieden. Wat er nog aan staatsgezag, over een grote oppervlakte, bleef, kon moeilijk worden gehandhaafd ten gevolge van het ontbre-

Uit de inhoud:

1. De Roer-opstand. — Maart—April 1920.
2. Spanningen in Palestina.
3. Tussen Regge en Dinkel.